

Roczne sprawozdanie z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych

Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nowogardzie za rok 2018

Działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nowogardzie w roku 2018r. finansowana była ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie umowy nr ODD/WTZ/03/2000 zawartej z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warszawie w dniu 27 grudnia 2000r. W dniu 2 grudnia 2002r. Powiat Goleniowski zawarł z Zachodniopomorskim Towarzystwem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Nowogardzie umowę nr 8213-9-1/02 dotyczącą Finansowania kosztów Warsztatu Terapii Zajęciowej.

1. Charakterystyka uczestników warsztatu oraz frekwencja w 2018 roku.

W zajęciach warsztatowych w roku 2018 brało udział 30 uczestników.

• Przedział wiekowy

21-30 lat - 9 osób,
31-40 lat - 13 osób,
41-50 lat - 7 osób,
51-60 lat - 1 osoba.

• Płeć

Żeńska - 16 osób,
Męska - 14 osób.

• Stopnie niepełnosprawności

Stopień znaczny - 26 osób,
Stopień umiarkowany - 4 osoby.

• Rodzaje niepełnosprawności

Schorzenia wiodące:

7 osób - upośledzenie umysłowe,
5 osób - choroba neurologiczna,
6 osób - choroba psychiczna,
1 osoba - upośledzenie narządu ruchu,
1 osoba - choroba narządu wzroku,
1 osoba - inne, metaboliczne, endokrynologiczna itp.

Schorzenia sprzężone:

1 osoba - choroba neurologiczna, upośledzenie umysłowe,
1 osoba - ze schorzeniami neurologicznymi, z dysfunkcją narządu ruchu,
1 osoba - choroba psychiczna, neurologiczna, upośledzenie umysłowe,
1 osoba - upośledzenie umysłowe, choroba psychiczna, epilepsja,
1 osoba - epilepsja, upośledzenie umysłowe,
1 osoba - upośledzenie umysłowe, choroba psychiczna,
1 osoba - choroba psychiczna, choroba układu oddechowego i krążenie,
1 osoba - choroba psychiczna, z dysfunkcją narządu ruchu,
1 osoba - choroba psychiczna, upośledzenie narządu ruchu, choroba neurologiczna.

• **Frekwencja na zajęciach**

Styczeń- 30 osób, luty- 29 osób, marzec- 29 osób, kwiecień- 29 osób, maj- 30 osób, czerwiec- 30 osób, lipiec- przerwa urlopową, sierpień- 30 osób, wrzesień- 30 osób, październik- 30 osób, listopad- 30 osób, grudzień- 30 osób.

2. Charakterystyka poszczególnych pracowni.

Pracownia komputerowo-poligraficzna.

Zajęcia w pracowni komputerowo-poligraficznej w roku 2018 prowadzone były dla sześciu uczestników, brały w nich udział osoby:

- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną i upośledzeniem narządu ruchu,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną,
- z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną.

W I półroczu 2018 roku nastąpiła rotacja w pracowni komputerowo-poligraficznej. Osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym i chorobą psychiczną zrezygnowała z dalszej terapii, a na jej miejsce została przeniesiona z pracowni manualno-ruchowej osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną. W II półroczu (w miesiącu październik) osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną zaprzestała rehabilitacji, a jej miejsce zastąpiła osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną, i chorobą neurologiczną z pracowni stolarskiej.

Zgodnie z indywidualnymi programami rehabilitacji i terapii w pracowni poligraficzno-komputerowej realizowano zadania:

W pierwszym półroczu 2018 roku:

1. Komputer, jako narzędzie pracy:

- przestrzeganie regulaminu pracowni komputerowej oraz zasad BHP - zachowanie bezpieczeństwa na stanowisku pracy,
- doskonalenie umiejętności samodzielnego organizowania warsztatu pracy,
- prawidłowe uruchomienie zestawu komputerowego,
- szanowanie cudzej własności intelektualnej i pracy innych użytkowników komputerów.

2. Elementy komputera i ich funkcje - utrwalanie umiejętności obsługi i podłączenia sprzętu multimedialnego oraz kompatybilnego z komputerem:

- wskazywanie podstawowych elementów zestawu komputerowego i omówienie ich przeznaczenia (drukarka, skaner, rzutnik multimedialny, głośniki),
- omawianie najważniejszych elementów budowy wewnętrznej komputera.

3. Sposoby komunikowania się z komputerem w środowisku Windows:

- utrwalenie pojęć : program, oprogramowanie, system operacyjny, środowisko pracy, dokument,
- charakterystyka najważniejszych elementów środowiska Windows: okno, Pulpit, ikony,

przyciski, pasek zadań,

- klasyfikowanie typów okien i omawianie ich budowy oraz przeznaczenia,
- interpretowanie komunikatów systemu operacyjnego,
- zarządzanie plikami i folderami w systemie Windows,
- tworzenie folderów,
- kopiowanie i przenoszenie plików do folderów,
- wykonanie operacji usuwania plików lub folderów.

4. Rozwijanie umiejętności obsługi programów:

- Microsoft Word,
- Microsoft Power Point,
- Paint,
- Microsoft Excel,
- obsługa programów multimedialnych.

5. Przygotowanie do pełnienia ról społecznych:

- nabycie umiejętności samodzielnego decydowania o rzeczach ważnych oraz świadomego podejmowania decyzji dotyczących spraw życiowych,
- podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności życia społecznego,
- trening podstawowych umiejętności komunikacji społecznej,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości oraz pozytywnym wpływaniu na samopoczucie,
- wyrabianie poczucia obowiązkowości i odpowiedzialności za siebie i wykonywaną pracę,
- nauka samodzielnego planowania i gospodarowania środkami finansowymi.

6. Czynny udział w treningu ekonomicznym:

- planowanie wydatków,
- ćwiczenia orientacji w wydatkach i dochodach,
- trening oszczędzania,
- dokonywanie zakupów.

W drugim półroczu 2018 roku:

1. Rehabilitacja społeczna:

- uświadomienie wartości i znaczenia pracy,
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za samodzielnie dokonywane wybory i podejmowane decyzje,
- trening przygotowania do podjęcia pracy,
- trening pozytywnego myślenia, utrzymania wiary w siebie,
- trening rozwiązywania problemów w trudnych sytuacjach międzyludzkich,
- utrwalenie właściwego stosunku do przełożonych,
- motywowanie do odnalezienia oraz pielęgnowania hobby i pasji.

2. Przeglądarka internetowa źródłem wiedzy:

- przypomnienie ogólnych zasad pracy z przeglądarką internetową,
- otwieranie stron WWW, adresu URL, witryn internetowych,
- utrwalanie budowy stron WWW i jej elementów.

3. Praktyczne wykorzystywanie zasobów Internetu:

- zdobywanie informacji,
- korzystanie z serwisów aukcyjnych,

- stron edukacyjnych,
- sklepów on-line,
- pozyskiwanie plików graficznych i muzycznych.

4. Zastosowanie komputera w różnych dziedzinach:

- dostrzeganie korzyści wynikających z zastosowania komputera,
- docenienie roli komputera, jako narzędzia codziennego użytku,
- uświadamianie potrzeby stałego uczenia się i przygotowania do życia w skomputeryzowanym świecie.

5. Czynny udział w treningu ekonomicznym:

- wykonywanie zakupów,
- planowanie długoterminowe,
- ćwiczenia orientacji w wydatkach i dochodach.

6. Kontakt z rodziną

Kontakt z rodzicami wszystkich uczestników jest prawidłowy. Utrzymywane są częstsze kontakty telefoniczne oraz osobiste. Dotyczą spraw bieżących, stanu zdrowia, uroczystości oraz wyjazdów.

Pracownia plastyczna.

Zajęcia w pracowni plastycznej w roku 2018 przeprowadzone były dla sześciu uczestników, brały w nich udział osoby:

- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym i epilepsją,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym i chorobą psychiczną,
- z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym.

W roku 2018, w miesiącu sierpniu i październiku nastąpiła rotacja w pracowni plastycznej. W ósmym miesiącu roku kalendarzowego, osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną przeszła na pracownię manualno- ruchową, a na jej miejsce została przyjęta osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym schorzenia inne. Natomiast w miesiącu październiku osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym schorzenia inne, zrezygnowała z dalszej terapii a jej miejsce zajęła osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną i epilepsją.

Zgodnie z indywidualnymi programami rehabilitacji i terapii w pracowni plastycznej zrealizowano zadania:

W pierwszym półroczu 2018 roku:

1. Rozwijanie zaradności osobistej:

- utrwalenie nawyków dbania o higienę osobistą (mycie zębów, włosów oraz ciała),
- dbanie o wygląd zewnętrzny,
- utrzymanie czystości w pracowni,
- dbanie o porządek na własnym stanowisku pracy,

- usamodzielnienie w podstawowych czynnościach domowych (zamiatanie i mycie podłogi, ścieranie kurzy).

2. Rozwijanie umiejętności zawodowych:

- przestrzeganie regulaminu WTZ i planu dnia pracy,
- kształtowanie nawyku przestrzegania dyscypliny pracy (punktualność, planowanie),
- odpowiedni stosunek do obowiązków (dyscyplina, odpowiedzialność za powierzone zadanie),
- organizacja stanowiska pracy,
- nauka samodzielnego rozwiązywania problemów,
- dokonywanie prawidłowych wyborów.

3. Rehabilitacja w pracowni plastycznej:

A. Utrwalanie i poznawanie różnorodnych form plastycznych:

- szkicowanie ołówkiem, malowanie kredkami ołówkowymi, świecowymi i pastelami,
- wyklejanie obrazów na desce kulkami z bibuły, skóry i kolorowych gazet,
- malowanie farbami plakatowymi, witrażowymi, akwarelą,
- modelowanie i lepienie z masy solnej, modeliny i plasteliny,
- wykonywanie torebek na prezenty, pudełek,
- wykonywanie kartek okolicznościowych (Wielkanoc),
- tworzenie stroików świątecznych na Wielkanoc,
- ozdabianie wydmuszek modelina, bibułą, cekinami oraz krepeą, malowanie farbą,
- wykonywanie ozdób świątecznych z bibuły oraz krepy,
- wykonywanie pałaków z wikliny papierowej,
- wykonywanie ozdób z wikliny papierowej.

B. Warsztat krawiecki:

- zapoznanie się i utrwalenie znajomości przyborów i narzędzi w pracowni,
- wycinanie kształtów z materiału, według wzoru (kwiaty, gwiazdy, listki),
- nauka podstawowych ściegów ręcznych.

4. Trening ekonomiczny:

- planowanie zakupów,
- poznawanie wartości pieniądza,
- nauka planowania wydatków.

5. Kontakt z rodziną:

- kontakt telefoniczny,
- listowny,
- osobisty.

Kontakt z rodziną odbywa się według potrzeby i dotyczy planowania wycieczek i wyjazdów, a także wydatków, nieobecności oraz zachowania uczestników.

W drugim półroczu 2018 roku:

1. Rehabilitacja społeczna:

- kształtowanie umiejętności komunikacji interpersonalnej,
- praca nad emocjami (nauka panowania nad negatywnymi emocjami),
- wzmacnianie umiejętności samodzielnego podejmowania racjonalnych decyzji,

- wzmacnianie umiejętności radzenia sobie w miejscach publicznych (urzędy, bank, poczta),
- wdrażanie do bezpiecznego poruszania się po ulicy (w miejscach przeznaczonych dla pieszych).

2. Rehabilitacja w pracowni plastycznej:

A. Utrwalanie i poznawanie różnorodnych form plastycznych:

- rysunek:

- szkicowanie ołówkiem,
- rysowanie kredkami ołówkowymi, pastelami i węglem.

- rzeźba:

- masy plastyczne (masa solna, modelina, plastelina),
- recykling (obklejanie butelek plastikowych masą solną).

- dekoratorstwo i zdobnictwo:

- wyklejanie obrazów na desce kulkami z bibuły, skóry i kolorowych gazet,
- tworzenie stroików świątecznych (Dzień Wszystkich Świętych, Boże Narodzenie),
- tworzenie kompozycji metodą guilling,
- wykonywanie kartek bożonarodzeniowych,
- wykonywanie kartek okolicznościowych metodą Iris folding,
- wykonywanie oraz zdobienie bombek choinkowych,
- collage- wyklejanie, wycinanie, wydzieranie z papieru- tworzenie prac wykonywanych w grupach.

- warsztat krawiecki:

- utrwalanie podstawowych ściągów ręcznych,
- kolorystyczny dobór nici do tkaniny,
- przyszywanie guzików.

3. Rozwijanie zaradności osobistej:

- utrwalanie nawyków dbałości o schludny wygląd, czystość ciała oraz odzieży,
- wzmacnianie umiejętności radzenia sobie w miejscach publicznych (urzędy, bank, poczta),
- wyrabianie prawidłowej postawy podczas spożywania posiłku.

4. Trening ekonomiczny:

- planowanie prostych zakupów, oraz planowanie wydatków,
- poznawanie wartości pieniądza.

5. Kontakt z rodziną:

- kontakt telefoniczny,
- listowny;
- osobisty.

Kontakt z rodziną odbywa się według potrzeby i dotyczy planowanych wycieczek i wyjazdów, a także wydatków, nieobecności oraz zachowania uczestników.

Pracownia manualno-ruchowa.

Zajęcia w pracowni manualno- ruchowej w roku 2018 prowadzone były dla sześciu uczestników, brały w nich udział osoby:

- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną, upośledzeniem umysłowym oraz upośledzeniem narządu ruchu,

- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną, oraz dysfunkcją narządu ruchu,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem narządu ruchu,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną.

W roku 2018 nastąpiła rotacja w miesiącu kwietniu i sierpniu. W czwartym miesiącu roku kalendarzowego osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną przeszła do pracowni poligraficzno- komputerowej, a na jej miejsce została przyjęta osoba za znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym. Natomiast w miesiącu sierpniu osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną, upośledzeniem umysłowym, oraz upośledzeniem narządu ruchu zaprzestała terapii i na jej miejsce dołączyła do grupy osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną.

Zgodnie z indywidualnymi programami rehabilitacji i terapii w pracowni manualno-ruchowej realizowano zadania:

W pierwszym półroczu 2018 roku:

1. Rozwijanie zaradności osobistej, oraz zwiększenie samodzielności w zakresie wykonywania czynności życia codziennego:

- kształtowanie umiejętności samodzielnego zapinania guzika, zamka błyskawicznego,
- ćwiczenia samodzielnego przygotowania prostego posiłku,
- trening estetycznego spożywania posiłku,
- wyrabianie nawyku dbania o porządek w swoim najbliższym otoczeniu: np. odnoszenie po sobie naczyń, wycieranie stołu, wynoszenie śmieci,
- ćwiczenia podstawowych czynności życia codziennego, tj. zamiatanie, mycie podłogi, podlewanie kwiatów,
- trening samodzielnego ubierania i zdejmowania odzieży wierzchniej,
- kształtowanie nawyku dbania o ubiór (ćwiczenia w składaniu, odwieszaniu odzieży),
- dbanie o czystość ciała i odzieży, zachowanie schludnego wyglądu,
- trening pisania (podpisywanie się imieniem i nazwiskiem).

2. Rehabilitacja w pracowni manualno-ruchowej

- arteterapia:

- rysowanie kredkami, ołówkiem, pastelami, kredą,
- papieroplastyka, kartki okolicznościowe, laurki,
- wydzieranie, rwanie i zagniatanie papieru,
- wyklejanie bibułą, plasteliną,
- malowanie farbami.

- ćwiczenia motoryki małej:

- ćwiczenia graficzne (np. pisanie po śladzie, rysowanie szlaczków litero podobnych w liniaturze),
- ćwiczenia percepcji wzrokowej (np. pisanie tekstu na komputerze, nawlekanie koraliki).

- ćwiczenia, zadania usprawniające logiczne myślenie:

- karty pracy,
- układanie puzzli, klocków,
- układanie figur wg. wzoru.

- zajęcia dodatkowe:

- kształtowanie umiejętności podpisywania się imieniem i nazwiskiem,
- wpajanie podstawowych danych osobowych.

3. Rehabilitacja społeczna (socjalizacja)

- wspomaganie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w porozumiewaniu się z otoczeniem, komunikowaniu potrzeb, chęci,
- wpajanie umiejętności odpowiedniego zachowania się w miejscach publicznych,
- motywowanie do nawiązywania/ utrzymywania kontaktów interpersonalnych z osobami w najbliższym otoczeniu,
- zachęcanie do niesienia pomocy osobą, które jej potrzebują,
- przestrzeganie zasad i reguł życia społecznego.

4. Trening ekonomiczny

- kształtowanie umiejętności odróżniania i nazywania poszczególnych banknotów i monet,
- kojarzenie konkretnego artykułu z odpowiednim sklepem,
- kształtowanie świadomości oszczędzania,
- trening racjonalnego planowania wydatków.

W drugim półroczu 2018 roku:

1. Rozwijanie umiejętności zawodowych

- kształtowanie nawyku dokładności, staranności, wytrwałości w pracy,
- wdrażanie do przestrzegania dyscypliny pracy (punktualność, zaangażowanie, odpowiedzialność),
- kształtowanie umiejętności utrzymania samodyscypliny,
- rozwijanie kreatywności, wyrabianie chęci i własnej inicjatywy do wykonywania różnych czynności,
- dbanie o ład i porządek w pracowni,
- dostosowanie się do poleceń przełożonych,
- przyswojenie zakazów i nakazów obowiązujących w pracowni (placówce).

2. Rehabilitacja w pracowni manualno-ruchowej

- usprawnianie funkcji wzrokowej (np. wyodrębnianie różnic w obrazkach, uzupełnienie braków we wzorach),
- ćwiczenia na sprawność grafomotoryczną (np. kopiowanie rysunków, labirynty, malowanki),
- **arteterapia:**
  - rysowanie kredkami, pastelami,
  - papieroplastyka, kartki okolicznościowe, laurki,
  - wydzieranie z papieru,
  - wyklejanie bibułą, plasteliną,
  - malowanie farbami,
  - tworzenie wyrobów okolicznościowych.
- **ćwiczenia motoryki dużej:**
  - kształtowanie prawidłowej postawy ciała,
  - udział w zajęciach sportowych, w gimnastyce porannej.
- **zajęcia dodatkowe:**
  - ćwiczenia koncentracji uwagi,
  - praca nad poprawną pisownią.
- trening ponoszenia odpowiedzialności za siebie i swoje stanowisko pracy,

- wyrabianie staranności i poczucia estetyki.

3. Rehabilitacja społeczna (socjalizacja)

- rozwój umiejętności intelektualnych (zachęcanie do uczestnictwa w zajęciach integracyjnych),
- nauka pracy w grupie,
- wpajanie zwrotów grzecznościowych,
- motywowanie do nawiązywania więzi, przyjaźni i integracji z otoczeniem,
- wyrabianie śmiałości w spontanicznym wypowiedzianiu się, w różnych sytuacjach,
- umiejętne radzenie sobie ze stresem i frustracją, niwelowanie zachowania agresywnego, autoagresji i każdego społecznie nieakceptowanego.

4. Kontakt z rodziną:

Wymiana informacji odbywa się w formie korespondencyjnej, telefonicznej i osobistej. Rozmowy dotyczą nieobecności uczestnika, dojazdów na zajęcia i zaplanowanych przedsięwzięć. Poruszana jest również kwestia stanu zdrowia uczestnika. Dialog dotyczy również wydatków i zgromadzonych środków pieniężnych w kasie oszczędnościowej uczestnika w ramach treningu ekonomicznego.

Pracownia gospodarstwa domowego.

Zajęcia w pracowni gospodarstwa domowego w roku 2018 prowadzone były dla sześciu uczestników, brały w nich udział osoby:

- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną,
- z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą neurologiczną,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym,
- ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym inne schorzenia.

Zgodnie z indywidualnymi programami rehabilitacji i terapii w pracowni gospodarstwa domowego realizowano zadania z zakresu:

W pierwszym półroczu 2018 roku:

1. Rozwijanie zaradności osobistej:

- utrwalenie podstawowych nawyków higienicznych i żywieniowych,
- kształtowanie sprawności niezbędnych w codziennym życiu, dotyczących ubierania się, jedzenia, higieny osobistej,
- umiejętności odpowiedniego zachowania się,
- utrwalenie umiejętności przygotowywania prostych posiłków,
- zapoznanie z zasadami BHP,
- umiejętność organizacji stanowiska pracy,
- zajęcia z gospodarstwa domowego: higieniczne i estetyczne przyrządzanie posiłków, prace porządkowe, obsługa urządzeń technicznych.

2. Rozwijanie umiejętności zawodowych:

- nauka umiejętności doboru składników niezbędnych do przygotowania potraw, sporządzanie listy składników i dokonywanie zakupów odpowiednich produktów,
- trening umiejętności pracy w zespole i współodpowiedzialności za wykonywane zadania,
- rozwijanie motywacji i tempa pracy,

- poznawanie sposobów przyrządzania potraw tj. sałatki, zupy, sosy,
- odpowiedni stosunek do obowiązków (punktualność),
- ćwiczenia wytrwałości i odpowiedzialności doprowadzenia powierzonego zadania do końca,
- ćwiczenia w zakresie dokładności pracy oraz przestrzegania dyscypliny pracy,
- ćwiczenia w zakresie samodzielnego planowania, kontrolowania i wykonywania pracy,
- planowanie jadłospisów – właściwy dobór i łączenie składników,
- umiejętność pracy pod presją czasu (ograniczony czas na wykonanie danego zadania).

3. Doskonalenie umiejętności zawodowych w pracowni gospodarstwa domowego:

- podtrzymywanie i wyrabianie samodzielności w zakresie przygotowania posiłków, zachowanie czystości i wykonywania obowiązków domowych,
- wyrabianie umiejętności pracy w grupie,
- kształtowanie systematyczności i obowiązkowości,
- przestrzeganie przepisów BHP,
- nauka posługiwania się narzędziami kuchennymi,
- sprzątanie, zmywanie, gotowanie, smażenie, pieczenie, pranie, prasowanie, robienie zakupów,
- korzystanie z przepisów kulinarnych,
- obsługa sprzętu – kuchenka mikrofalowa, czajnik bezprzewodowy, żelazko,
- poznawanie umiejętności przydatnych w gospodarstwie domowym tj. odkurzanie, pranie, ścieranie kurzu, dobór środków czystości,
- kształtowanie umiejętności przygotowania stanowiska pracy i dbanie o zachowanie przy nim pełnej estetyki,
- nabywanie i utrwalanie umiejętności samodzielnego nakrywania stołu, doboru odpowiednich sztućców,
- nauka przygotowywania posiłków na specjalne okazje np. z okazji świąt, co poprzedzane jest rozmowami na temat obrzędów i tradycji świątecznych, kultywowanych w rodzinach.

4. Trening ekonomiczny:

- poznawanie nominałów,
- analiza możliwości finansowych,
- planowania wydatków,
- dokonywanie zakupów za określoną kwotę.

W drugim półroczu 2018 roku:

1. Rehabilitacja społeczna:

- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- trening podstawowych umiejętności komunikacji społecznej,
- trening rozwiązywania problemów w trudnych sytuacjach międzyludzkich,
- wiara we własne siły, możliwości, pokonywania lęku przed nowymi wyzwaniami,
- utrwalenie właściwego stosunku do przełożonych,
- trening umiejętności podjęcia pracy.

2. Rehabilitacja w pracowni gospodarstwa domowego:

- kształtowanie umiejętności wykonywania trudniejszych czynności kulinarnych takich jak np. smażenie, formowanie (np. pulpetów, kotletów, ciastek, itp.), odmierzanie składników, przyprawianie potraw,

- kształtowanie umiejętności samodzielnego dokonywania zakupów w sklepie lub supermarkecie,
- zwracanie uwagi na przestrzeganie regulaminu obowiązującego w pracowni,
- nabywanie i utrwalanie umiejętności samodzielnego nakrywania do stołu, doboru odpowiednich sztuczków, estetycznego podawania potraw, dekoracji stołu,
- nauka planowania i dokonywania zakupów i zachowań konsumenckich,
- nauka dbania o czystość osobistą i posiadanej odzieży (pranie, prasowanie),
- nauka dbania o czystość otoczenia WTZ (zamiatanie, grabienie trawy, plewienie),
- nauka dbania o czystość środowiska mieszkalnego (mycie okien, mycie podłóg, ścieranie kurzu),
- wyrabianie nawyków higienicznych i estetycznych podczas wykonywania czynności kulinarnych,
- dbanie o higienę i porządek otoczenia z użyciem środków chemicznych stosowanych w kuchni.

3. Rozwijanie zaradności osobistej:

- trening w zakresie umiejętności kulinarnych i zdrowego żywienia,
- trening w zakresie wyglądu zewnętrznego i higieny osobistej,
- utrwalenie umiejętności radzenia sobie w instytucjach publicznych (bank, poczta).

4. Trening ekonomiczny:

- umiejętności oszczędzania,
- planowania wydatków,
- dokonywania zakupów.

5. Kontakt z rodziną

Utrzymywane są częste kontakty z rodzicami uczestników w formie telefonicznej, listownej oraz osobistej. Dotyczą one spraw bieżących, stanu zdrowia, uroczystości oraz wyjazdów. Kontakt jest prawidłowy i najczęściej dochodzi do porozumienia stron.

Pracownia stolarska.

Zajęcia w pracowni stolarskiej w roku 2018 prowadzone były dla sześciu uczestników. Osoby, które uczestniczyły w zajęciach:

- osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną, chorobą układu oddechowego i krążenia,
- osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym i chorobą neurologiczną,
- osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym,
- osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną,
- osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną i epilepsją,
- osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym, chorobą neurologiczną i psychiczną.

Pod koniec drugiego półrocza nastąpiła rotacja wśród uczestników w pracowni stolarskiej. Osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym, chorobą neurologiczną i chorobą psychiczną została przeniesiona na pracownię komputerowo-poligraficzną, a jego miejsce zastąpił nowo przyjęty uczestnik ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą narządu wzroku. Kolejną rotacją było przejście uczestnika z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, upośledzeniem umysłowym, chorobą

psychiczną i epilepsją do pracowni komputerowo-poligraficznej, a na jej miejsce została przyjęta osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, chorobą psychiczną, upośledzeniem narządu ruchu i chorobą neurologiczną.

Zgodnie z indywidualnymi programami rehabilitacji i terapii w pracowni stolarskiej realizowano zadania:

W pierwszym półroczu 2018 roku:

1. Utrwalenie zasad BHP i p.poż:

- zaznajomienia się z czynnikami środowiska pracy mogącymi powodować zagrożenia dla bezpieczeństwa i zdrowia uczestników podczas pracy oraz z odpowiednimi środkami i działaniami zapobiegawczymi,
- nabycia umiejętności wykonywania pracy w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób, postępowania w sytuacjach awaryjnych oraz udzielenia pomocy osobie, która uległa wypadkowi.

2. Doskonalenie sprawności manualnych poprzez wykonywanie prac ręcznych:

- łączenie różnych materiałów, klejenie, malowanie, dobór kolorów,
- projektowanie wzorów i konstruowanie przedmiotów z drewna,
- prace remontowo-budowlane z wykorzystaniem różnych materiałów,
- nabywanie umiejętności poprawnego trzymania narzędzi i posługiwania się nimi,
- nabywanie umiejętności obsługi elektronarzędzi,
- montaż gotowych elementów poprzez różne techniki,
- drobne naprawy.

3. Zadania z zakresu zajęć technicznych:

- rozróżnianie i dobór odpowiedniego narzędzia do wykonywanej pracy,
- nabywanie umiejętności obsługi sprzętu stolarskiego,
- nabywanie umiejętności obsługi maszyn warsztatowych,
- nabywanie umiejętności toczenia i obróbki drewna,
- nabywanie umiejętności posługiwania się sprzętem ręcznym: piłą ręczną, imadłem, wkrętarką, kluczami, dłutem, świdrami, materiałami ściernymi,
- wycinanie elementów drewnianych,
- łączenie elementów za pomocą kleju, śrub, gwoździ lub zszywek,
- szlifowanie,
- heblowanie,
- lakierowanie, bejcowanie lub malowanie powierzchni drewnianych,
- montowanie mebli i przymocowywanie ich do ścian,
- wykonywanie ozdób z drewna,
- nabywanie umiejętności przeznaczenia naturalnych i chemicznych środków stosowanych w stolarstwie takich jak: pokosty, lakiery, kleje, bejce, farby,
- wykonywanie drobnych przedmiotów gospodarstwa domowego,
- nauka nanoszenia wymiarów, trasowanie,
- nabywanie umiejętności barwienia drewna,
- nabywanie umiejętności montażu gotowych elementów poprzez różne techniki,
- nabywanie umiejętności wypalania w drewnie, wycinania kształtów okolicznościowych, tworzenie ramek, donic na kwiaty, karmników, lampionów,
- tworzenie produktów i półproduktów do dalszej obróbki w innych pracowniach (plastyczna, manualno-ruchowa).

4. Przygotowanie uczestników do życia w środowisku społecznym:

- przestrzeganie zasad BHP i p.poż,
- rozbudzenie poczucia przynależności do społeczności lokalnej,
- rozwijanie umiejętności współpracy i współżycia z innymi ludźmi,
- kształtowanie umiejętności porozumiewania się z otoczeniem,
- wykorzystywanie umiejętności werbalnych i pozawerbalnych,
- wdrażanie do kulturalnego, społecznie akceptowanego sposobu życia, eliminowanie zachowań niepożądanych,
- zapoznanie z najbliższym środowiskiem społeczno-przyrodniczym,
- aktywne uczestnictwo w różnych formach życia społecznego i kulturalnego.

5. Udział w treningu ekonomicznym:

- zarządzanie pieniędzmi,
- poznanie wartości pieniądza,
- trening planowania wydatków,
- trening samodzielnych zakupów,
- trening umiejętności oszczędzania.

6. Kontakt z rodziną:

- kontakt telefoniczny,
- kontakt listowny,
- rozmowy indywidualne, poradnictwo.

Kontakt dotyczy planowanych zadań, nieobecności, wyjazdów, wycieczek oraz postępów w procesie rehabilitacji i terapii.

W drugim półroczu 2018 roku:

1. Utrwalenie zasad BHP i p.poż:

- utrwalenie zasobu wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy i p.poż,
- zaznajomienia się z czynnikami środowiska pracy mogącymi powodować zagrożenia dla bezpieczeństwa i zdrowia uczestników podczas pracy oraz z odpowiednimi środkami i działaniami zapobiegawczymi,
- nabycia umiejętności wykonywania pracy w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób, postępowania w sytuacjach awaryjnych oraz udzielenia pomocy osobie, która uległa wypadkowi.

2. Zadania z zakresu zajęć technicznych

- rozróżnianie i dobór odpowiedniego narzędzia do wykonywanej pracy,
- nabywanie umiejętności obsługi sprzętu stolarskiego,
- nabywanie umiejętności obsługi maszyn warsztatowych,
- nabywanie umiejętności toczenia i obróbki drewna,
- nabywanie umiejętności posługiwania się sprzętem ręcznym: piłą ręczną, imadłem, wkrętarkami, kluczami, dłutem, świdrami, materiałami ściernymi,
- wycinanie elementów drewnianych,
- łączenie elementów za pomocą kleju, śrub, gwoździ lub zszywek,
- szlifowanie,
- heblowanie,
- lakierowanie, bejcowanie lub malowanie powierzchni drewnianych,
- montowanie mebli i przymocowywanie ich do ścian,

- wykonywanie ozdób z drewna,
- nabywanie umiejętności przeznaczenia naturalnych i chemicznych środków stosowanych w stolarstwie takich jak: pokosty, lakiery, kleje, bejce, farby,
- wykonywanie drobnych przedmiotów gospodarstwa domowego,
- nauka nanoszenia wymiarów, trasowanie,
- nabywanie umiejętności barwienia drewna,
- nabywanie umiejętności montażu gotowych elementów poprzez różne techniki,
- nabywanie umiejętności wypalania w drewnie, wycinania kształtów okolicznościowych, tworzenie ramek, donic na kwiaty, karmników, lampionów,
- tworzenie półproduktów do dalszej obróbki w innych pracowniach (plastyczna).

3. Doskonalenie sprawności manualnych poprzez:

- korygowanie i kompensowanie braków w zależności od indywidualnych potrzeb uczestnika,
- usprawnienie koordynacji wzrokowo – ruchowej oraz orientacji przygotowanie do samodzielnego wykonywania zadań w zależności przestrzennej,
- łączenie elementów konstrukcyjnych,
- łączenie różnych materiałów za pomocą kleju, śrub, gwoździ lub zszywek,
- projektowanie wzorów i konstruowanie przedmiotów z drewna,
- poprawne trzymanie narzędzi i obsługiwanie się nimi,
- nanoszenie wymiarów,
- barwienie drewna,
- trasowanie,
- montaż gotowych elementów poprzez różne techniki,
- drobne naprawy,
- malowanie,
- wycinanie kształtów okolicznościowych,
- tworzenie: ramek, donic na kwiaty, karmników, ozdób choinkowych,
- tworzenie półproduktów do dalszej obróbki w innych pracowniach (plastyczna).

4. Czynny udział w życiu WTZ:

- nauka i współpraca z innymi pracownikami,
- udziału w zajęciach integracyjnych, pogadankach,
- udział w wyjazdach, wycieczkach.

5. Wdrażanie do praktycznego zastosowania zasad etyki życia codziennego, społecznego oraz rozwijanie zaradności osobistej:

- kształtowanie i podtrzymanie nawyku utrzymania porządku,
- kształtowanie świadomości ekologicznej i zachowań proekologicznych,
- trening przestrzeganie zasad kultury osobistej,
- kształtowanie umiejętności porozumiewania się,
- kształtowanie umiejętności współdziałania w grupie,
- kształtowanie koncentracji,
- kształtowanie cierpliwości i wytrwałości oraz poczucia odpowiedzialności,
- trening wdrażanie efektu zadowolenia z własnej pracy,
- trening dokonywania właściwego wyboru,
- trening zachowania higieny osobistej.

6. Udział w treningu ekonomicznym:

- zarządzanie pieniędzmi,

- poznanie wartości pieniądza,
- trening planowania wydatków,
- trening samodzielnych zakupów,
- trening umiejętności oszczędzania.

7. Kontakt z rodziną:

- kontakt telefoniczny,
- kontakt listowny,
- indywidualne rozmowy, poradnictwo.

Kontakt dotyczy planowanych zadań, nieobecności, wyjazdów, wycieczek oraz informacji o postępach w procesie rehabilitacji i terapii.

Indywidualna rehabilitacja ruchowa.

Uczestnik 1

Rozpoznanie: Osoba z mpd. W przebiegu choroby występuje porażenie spastyczne czterokończynowe, skolioza jednołukowa prawostronna oraz trudności w koordynacji wzrokowo-ruchowej. Leczona operacyjnie – plastyka wielopoziomowa ścięgien kkd oraz korekcja skoliozy. Przykurcze wyprostne w stawach kolanowych i biodrowych oraz zgięciowe w stawach łokciowych. W kończynach górnych wzmożone napięcie w stawach dystalnych utrudnia zadania motoryki małej. Uczestniczka porusza się na wózku.

Cel rehabilitacji: Zmniejszenie napięcia mięśniowego, korekcja postawy ciała, poprawa koordynacji wzrokowo-ruchowej, zwiększenie zakresu ruchów w kkd i kkg oraz wzmocnienie mm głębokich. Rozluźnienie mm. twarzy i żuchwy. W dalszym etapie uzyskanie funkcji chodu przy pomocy chodzika rehabilitacyjnego.

Metody: Ćwiczenia bierne, czynno-bierne, prowadzone, równoważne, prioprioreceptywne, rozciągające, oddechowe, elongacja, elementy PNFu, masaż klasyczny, pionizacja, praca na bliznach, rozluźnianie powięzi.

Spionizowana przy drabinkach utrzymuje równowagę przez około 15 min. wykonując przy tym ok. 30 przysiadów, robiąc kroki do boku oraz wytrącana z równowagi przez terapeutę potrafi utrzymać pozycję pionową. Przy pomocy drabinek potrafi sama wstać z wózka oraz usiąść na niego ok. 8 razy. Utrzymuje pozycję siedzącą z opuszczonymi nogami około 30 min. Nauczyła się nabierać powietrze w usta (wypychać policzki jak przy dmuchaniu balona) oraz wypychać dolne zęby językiem.

Uczestnik 2

Rozpoznanie: Osoba z mpd. Przykurcze zgięciowe stawów biodrowych i kolanowych w przebiegu czterokończynowego porażenia spastycznego. Zniekształcenia stóp, skostnienia mięśniowe stawów biodrowych. Leczona operacyjnie – plastyka wielopoziomowa ścięgien kkd. Miednica w przodopochyleniu. Zaburzony prawidłowy wzorzec chodu.

Cel rehabilitacji: Utrzymanie dotychczasowych zakresów ruchu w stawach biodrowych i kolanowych oraz poprawa funkcji życia dnia codziennego (nachylanie się, chodzenie, pokonywanie przeszkód, itp.).

Metody: Ćwiczenia czynne w odciążeniu, czynne wolne, ogólnousprawniające, oddechowe, poizometryczna relaksacja mięśni, masaż klasyczny, ćw. koordynacyjno-ruchowe, prioprioreceptywne, stabilizacyjne, rozciągające, praca na bliznach, rozluźnianie powięzi.

Uczestniczka utrzymuje swoje zakresy ruchowe - nie uległy one poprawie z powodu skostnień stawowych.

Uczestnik 3

Rozpoznanie: Stan po urazie w obrębie CUN. Trudności w uzyskaniu prawidłowej postawy oraz prawidłowego wzorca chodu z uwagi na ograniczenie ruchomości miednicy i stawów biodrowych (zg P 35 L35). Skostnienia mięśniowe stawów biodrowych. Kontakt logiczny zaburzony, rozumie komendy.

Cel rehabilitacji: poprawa postawy ciała, utrzymanie dotychczasowego zakresu ruchów w stawach biodrowych, ogólne usprawnienie uczestnika.

Metody: Ćwiczenia czynne w odciążeniu, czynne wolne, koordynacyjno – ruchowe, prioprioreceptywne, rozciągające, ogólnousprawniające.

W związku z licznymi nieobecnościami uczestnika rehabilitacja była prowadzona nieregularnie. Udało się utrzymać dotychczasową sprawność pacjenta.

Uczestnik 4

Rozpoznanie: Osoba z mpd typu spastycznego czterokończynowego w pozycji krzeselkowej (zgięcie P 90 L 90, wyprost P 0 L 0, odwiedzenie P 5 L 0, rot. zew. i wew. P 0 L 0. Przykurcze przywiedzeniowo-zgięciowe w obu kończynach dolnych oraz lewej kończynie górnej. Choroba psychiczna. Uczestniczka porusza się na wózku.

Cel rehabilitacji: Zmniejszenie napięcia mięśniowego, rozciągnięcie przykurczonych mięśni oraz poprawa zakresu ruchów we wszystkich stawach. Ogólne usprawnienie uczestniczki.

Metody: Ćwiczenia bierne, czynno-bierne, prowadzonych, rozciągające, oddechowe, elementy PNFu, terapia ręki spastycznej.

Uczestniczka próbuje współpracować z terapeutą i rozumie polecenia jednak często w związku z chorobą psychiczną nie potrafi się rozluźnić i wykonać prostych poleceń. Utrzymano dotychczasowe zakresy ruchowe.

Uczestnik 5

Rozpoznanie: Osoba z epilepsją. Trójpłaszczyznowe skrzywienie kręgosłupa. W badaniu stwierdza się plecy wklęsło okrągłe oraz skoliozę piersiową prawostronną. Stopy końsko – szpotawe, szpotawość kolan.

Cel rehabilitacji: zwiększenie zakresów ruchu w stawach barkowych, poprawa koordynacji, zwracanie uwagi uczestniczki na samokontrolę w zachowaniu prawidłowej postawy, wzmocnienie mm brzucha.

Metody: Ćwiczenia czynne, równoważne, korekcyjne, koordynacyjno – ruchowe, prioprioreceptywne, rozciągające, stabilizacyjne, poizometryczna relaksacja mięśni, wzmacnianie mm. brzucha, samowspomagane, masaż klasyczny, rozluźnianie powięziowe, wzorce PNF. Ćwiczenia z przyrządami (gumy thera – band, piłki).

Pacjentka wykonuje szereg ćwiczeń na poduszce sensomotorycznej oraz na piłce pezyzy w łańcuchach zamkniętych i otwartych. Chętnie i dokładnie wykonuje ćwiczenia jednak w związku z wiekiem i związanymi z tym skostnieniami jej postawa ciała nie ulega zmianie.

Uczestnik 6

Rozpoznanie: Osoba z mpd. W przebiegu choroby występuje porażenie spastyczne czterokończynowe, szczególnie nasilone w kończynach dolnych. Leczona operacyjnie – plastyka wielopoziomowa ścięgien kkd. Ustawienie stóp końskie z tendencją do szpotawości. Ruchy bierne w kończynach dolnych w niepełnym zakresie. Chód paretyczny o kulach łokciowych. Skolioza jednołukowa prawostronna, plecy okrągłe.

Cel rehabilitacji: Normalizacja napięcia mięśniowego, zwiększenie zakresu ruchomości w stawach, poprawa postawy ciała i funkcji chodu. Nauka chodu o jednej kuli.

Metody: Ćwiczenia czynno-bierne, prowadzone, czynne wolne, równoważne, rozciągające, korygujące, koordynacyjno – ruchowe, masaż. Nauka prawidłowego wzorca chodu.

Utrzymano dotychczasowe zakresy ruchów w stawach. W dalszym ciągu wymaga ona motywacji i ciągłego przypominania o prawidłowej postawie ciała. Prowadzona za rękę prawą lub lewą potrafi pokonać 5 razy dziesięciometrowy korytarz.

Uczestnik 7

Rozpoznanie: Osoba z mpd. W przebiegu schorzenia występuje porażenie spastyczne czterokończynowe ze szczególnym uwzględnieniem kończyn dolnych. Przykurcze zgięciowe w stawach biodrowych i kolanowych. Leczony operacyjnie – plastyka wielopoziomowa ścięgien kkd. Dodatkowo stwierdza się plecy okrągłe i skoliozę jednołukową prawostronną. Uczestnik porusza się na wózku.

Cel rehabilitacji: Rozciągnięcie przykurczonych mięśni, zwiększenie ruchów we wszystkich stawach, korygowanie wady postawy ciała, wzmocnienie mięśni posturalnych ciała (pośladkowe, mm. brzucha). Nauka utrzymania się w klęku bez pomocy terapeuty oraz nauczenie się oddychania torem piersiowym.

Metody: ćwiczenia czynno – bierne, prowadzone, czynne wolne, czynne z oporem, rozciągające, oddechowe, koordynacyjno – ruchowe, stabilizacyjne, priopriorecepcji, PNF, korygujące. Ćwiczenia z przyrządami (gumy thera band, piłki).

Wzmocniono mięśnie posturalne – uczestnik w klęku podpartym wykonuje wiele ćwiczeń. Utrzymuje również pozycję w klęku bez podparcia z pomocą terapeuty. W subiektywnej ocenie uczestnika jego siła w rękach jest większa oraz czuje się bardziej rozluźniony. Drżenia nóg i rąk nie powróciły.

Uczestnik 8

Rozpoznanie: Osoba z mpd. W przebiegu schorzenia występuje porażenie spastyczne czterokończynowe ze szczególnym uwzględnieniem kończyn dolnych. Przykurcze przywiedzeniowo-zgięciowe w stawach biodrowych oraz zgięciowe w stawach kolanowych. Zniesione ruchy czynne w stawach skokowych oraz halluxy. Leczona operacyjnie – plastyka wielopoziomowa ścięgien kkd. W kończynach górnych wzmożone napięcie szczególnie w stawach dystalnych co utrudnia zadania motoryki małej. Skolioza jednołukowa lewostronna. Uczestniczka porusza się na wózku.

Cel rehabilitacji: Zmniejszenie napięcia mięśniowego, przeciwdziałanie pogłębianiu się wadliwej postawy ciała (skoliozy), poprawa koordynacji wzrokowo-ruchowej, zwiększenie zakresu ruchów zwłaszcza w stawach dystalnych kończyn górnych i kończyn dolnych, praca nad chwytem ręki, wzmacnianie mięśni posturalnych ciała, doskonalenie prawidłowego chodu o balkoniku.

Metody: Ćwiczenia czynno-bierne, czynne wolne, prowadzone, równoważne, prioprioreceptywne, koordynacyjno-ruchowe, rozciągające, elementy PNFu, masaż klasyczny, masaż bańką chińską, pionizacja, praca na bliznach. Ćwiczenia z przyrządami (piłki, dysk sensomotoryczny). Rozluźnianie powięzi.

Uczestniczka pionizowana i stawiana przy balkoniku porusza się przy asekuracji terapeuty. Wydłużono ilość ćwiczeń na boku z 5 do 10 minut– uczestniczka nie odczuwa w tym czasie dolegliwości bólowych związanych z rozciąganiem str. lewej. Po rozluźnianiu powięziowym stóp nie uskarża się również na dolegliwości bólowe paluchów podczas chodu.

Uczestnik 9

Rozpoznanie: Osoba po wycięciu węzłów chłonnych z prawej jamy pachowej.

Cel rehabilitacji: przywrócenie prawidłowych zakresów ruchu w st. barkowym prawym, niedopuszczanie do powstawania obrzęków limfatycznych, niedopuszczenie do powstania bliznowców. Edukowanie pooperacyjne w sferze przeciwobrzękowej i w codziennych czynnościach – ułożenie ręki, ćwiczenia, masaże limfatyczne.

Metody: ćwiczenia czynne wolne, czynne z przyrządami, praca metodą PNF, opracowanie blizny, masaż limfatyczny.

Uczestniczka rozpoczęła rehabilitację 24 września 2018. Początkowe zakresy ruchu: zgięcie P 110 L 180, wyprost P 20 L 30, odwiedzenie P 100 L 180, rot. wew. P 20 L 30, rot zew. P 10 L 20. Po trzech miesiącach rehabilitacji pacjentka znacznie poprawiła swoje zakresy ruchów w

st. barkowym prawym: zgięcie P 170, wyprost P 30, odwiedzenie P 160, rot wew. P 30, rot. zew. P 20. Nie zaobserwowano obrzęków po stronie prawej.

Uczestnik 10

Rozpoznanie: Stan po urazie czaszkowo – mózgowym (2013) z następstwem niedowładu czterokończynowego z przewagą w kończynach dolnych oraz dyzartrią. Uraz wielonarządowy. Ból prawej kostki (upadek z 10m na str. prawą). Neuropatia nn. kkd. chód bociani (z bad. EMG – IV 2015 – cechy ciężkiego uszkodzenia obu nerwów strzałkowych oraz w stopniu mniejszym piszczelowych bardziej po stronie prawej). Uszkodzenie mózdzku. Nadciśnienie tętnicze.

Cel rehabilitacji: poprawienie funkcji chodu zwłaszcza w fazie przetaczania stopy, poprawa ruchomości st. skokowych z naciskiem na aktywizowanie mięśni prostowników i prozatorów stóp, pobudzanie i stymulacja kkd, poprawa równowagi i koordynacji ruchowej.

Metody: neuromobilizacja, ćwiczenia wzmacniające mm. posturalne, wzorce PNFu, masaż klasyczny, rozluźnianie powięziowe, ćwiczenia z zastosowaniem taśmy vodoo flost, ćwiczenia na poduszce sensomotorycznej.

Uczestnik rozpoczął rehabilitację 19 listopada 2018r. Po miesiącu rehabilitacji poprawie uległa nieznacznie równowaga w teście stania na jednej nodze (noga prawa 1s – po m-cu 4s, noga lewa 4s – po m-cu 9s). W odczuciu subiektywnym uczestnika jego nogi są „luźniejsze”.

3. Ogólne założenia Warsztatów Terapii Zajęciowej w Nowogardzie.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w 2018 roku realizowały zadania z zakresu rehabilitacji społecznej oraz zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i odpowiedniego przygotowania do samodzielnego i niezależnego życia w środowisku społecznym i zawodowym.

Realizacja tych zadań odbywała się poprzez:

- ogólne usprawnianie,
- rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, zaradności osobistej,
- rehabilitację społeczną i zawodową realizowaną poprzez zajęcia ergo terapeutyczne,
- rozwój psychofizyczny,
- rehabilitację ruchową,
- trening ekonomiczny,
- współpracę ze środowiskiem rodzinnym,
- zajęcia integracyjne w WTZ oraz poza warsztatem, konkursy, spotkania kulturalne, wycieczki.

4. Efekty oddziaływań terapeutycznych i rehabilitacyjnych WTZ w Nowogardzie.

Efekty rehabilitacji i terapii są oceniane w trzech sferach:

1. Zaradność osobista oraz samodzielność wykonywania czynności życia codziennego,
2. Rehabilitacja społeczna- socjalizacja,
3. Rehabilitacja zawodowa.

Ad 1. Zaradność osobista oraz samodzielność wykonywania czynności życia codziennego.

Osiem osób podwyższyło swoje kwalifikacje w umiejętnościach kulinarnych, z czego siedem potrafi przyrządzić prosty posiłek, a jedna osoba odpowiednio przygotowuje składniki do sporządzenia potrawy. Trzy osoby nabyły umiejętność wykonania wstępnej obróbki warzyw tj. mycie, obieranie, siekanie i tarcie. U jednej osoby wyrobiono nawyk odnoszenie po sobie naczyń i sztućców po posiłku. Troje uczestników potrafi korzystać z urządzeń AGD, z czego jedna uruchamia pralkę automatyczną, a dwie obsługują sprzęt kuchenny. Trzy osoby kontynuują umiejętność korzystania z komunikacji miejskiej, a jedna osoba nabyła umiejętność bezpiecznego i celowego poruszania się po mieście. Jedna osoba potrafi zareagować w sytuacjach awaryjnych. Pięć osób nabrało wprawy w czynnościach porządkowych: trzy osoby potrafią utrzymać porządek stosując przy tym odpowiednie środki chemiczne, jedna dba o czystość środowiska mieszkalnego, a jedna osoba, ze względu na dysfunkcję kończyn górnych, w miarę swoich możliwości nabyła umiejętność zamiatania podłogi, wycierania stołu i podlewania kwiatów. Trzy osoby nabyły umiejętności z zakresu samoobsługi dotyczącej ubioru, z czego jedna osoba samodzielnie odzieje odzież wierzchnią, jedna bez niczyjej pomocy potrafi przygotować ubiór adekwatnie do pogody, a jeden uczestnik własnoręcznie zdejmie odzież wierzchnią i odwiesi ją w wyznaczonym miejscu. Cztery osoby nabyły podstawowe nawyki higieniczne dbając o wygląd zewnętrzny, używając przyborów toaletowych, środków higienicznych, oraz kosmetyków zgodnie z ich przeznaczeniem. Jeden z uczestników nabył umiejętność zgłaszania, informowania o swoich potrzebach fizjologicznych. Dwie osoby poczyniły postęp w realizacji treningu ekonomicznego, z czego jedna nabyła umiejętność racjonalnego gospodarowania pieniędzmi, a druga rozróżniania i nazywa poszczególne banknoty i monety. Jedna osoba nabyła umiejętność podpisania się imieniem literami drukowanymi.

Ad 2. Rehabilitacja społeczna (socjalizacja)

U dwóch osób poszerzono wiedzę w zakresie aktywnego uczestnictwa w procesie komunikacji: jedna osoba nabyła śmiałości w kontaktach interpersonalnych, poprzez przekazywanie informacji zgodnie z poleceniem instruktora, a jedna osoba dzięki nawiązaniu bliższych relacji międzyludzkich, wzbogaciła formy spędzania czasu wolnego i aktywnego wypoczynku. Umiejętność poprawnej wymiany i przekazu informacji nabyło troje uczestników, z czego jedna osoba potrafi samodzielnie rozwiązać problem występujący w kontaktach międzyludzkich, a dwie osoby poprzez prawidłowy przekaz informacji zaczęło harmonijnie współpracować w grupie. Umiejętność kulturalnego wypowiedzania się nabyły dwie osoby, z czego jedna uczestniczka wzbogaciła swoje słownictwo, poprzez używane zwrotów grzecznościowych, a druga częściowo ograniczyła używanie słów wulgarnych. Dwie osoby nabyły śmiałości w spontanicznym wypowiedzaniu się, w różnych sytuacjach, z czego jeden uczestnik nabrał pewności siebie i potrafi krótko zrelacjonować różne zdarzenia z życia codziennego. Dwie osoby posiadają odpowiednią świadomość proekologiczną i prozdrowotną, dzięki czemu mają lepszą sprawność fizyczną i wiedzę jak o nią zadbać. Dwie osoby chętnie zaczęły brać udział w zawodach i konkursach osiągając przy tym dobre wyniki, co wpłynęło na podniesienie samooceny i poczucie własnej wartości. Trzy osoby nabyły umiejętność przestrzegania podstawowych zasad bezpiecznego poruszania się po drodze, a jedna osoba nabyła umiejętność poruszania się komunikacją publiczną, poza miejscem zamieszkania (włącznie z zakupem biletu). Trzy osoby radzą sobie w instytucjach publicznych dokonując wpłat/wypłat środków pieniężnych, a dwie osoby nabyły umiejętność transakcji drogą internetową.

Ad 3. Rehabilitacja zawodowa

Trzy osoby potrafią racjonalnie ocenić swoją pracę, stały się dokładniejsze przy wykonywaniu powierzonych zadań oraz nabyły umiejętność pracy w zespole. Dwie osoby samodzielnie podejmują decyzje odnośnie wyboru materiału, na jakim będą pracować odpowiednio przygotowując swoje stanowisko pracy, dbają o ład i porządek po zakończonym zadaniu. Jedna osoba wykazała chęć w zdobywaniu nowych doświadczeń korzystając z zajęć w innych pracowniach, a także nauczyła się wyzwalania własnej ekspresji twórczej wykonując prace o walorach artystycznych, jak i estetycznych. Jeden uczestnik potrafi posługiwać się klejem na gorąco, nie potrzebując przy tym wsparcia instruktora. Pięć osób opanowało obsługę programów komputerowych, w tym: trzy osoby programu Microsoft Excel, a dwie osoby programu Paint, z czego jedna osoba biegle pracuje na edytorze grafiki Paint 3D oraz dobrze zna jego funkcję. Trzy osoby w sposób prawidłowy korzystają z przeglądarki internetowej. Trzy osoby prawidłowo korzystają ze sprzętu kompatybilnego z komputerem, w tym: drukarki, skanera, rzutnika multimedialnego, głośników, oraz potrafią zastosować komputer w różnych dziedzinach. Obsługiwanie elektronarzędzi nabyło sześciu uczestników: trzy osoby szlifują drewno posługując się szlifierką tarczowo-taśmową, jedna osoba hebluje drewno używając heblarki z automatycznym przesuwem, a jeden uczestnik nabrał doświadczenia w cięciu wzdłuż i wszerz, oraz precyzyjnie wycina szablony z drewna korzystając z piły taśmowej. Pięć osób nabyło umiejętności łączenia elementów drewnianych, z czego trzech uczestników, potrafi mocować za pomocą kleju i śrub, a dwóch klei drewno z użyciem ścisków stolarskich. Jedna osoba wykazuje większą aktywność w obsłudze urządzeń kuchennych stosując się do przepisów BHP. Dwie osoby pozytywnie spostrzegają siebie, znają swoje mocne i słabe strony, realnie oceniają swoje umiejętności, oraz konstruktywnie oceniają swoją pracę. Cztery osoby osiągnęły psychofizyczną sprawność i nawyki niezbędne w pracy, w szczególności punktualność, systematyczność i odpowiedzialność. Trzy osoby posiadają podstawowe predyspozycje niezbędne do podjęcia pracy w warunkach chronionych, z czego jedna osoba wykazuje większe zainteresowanie i zaangażowanie w poszukiwaniu zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Umiejętności niezbędne do podjęcia pracy opanowała jedna osoba, dzięki którym podjęła zatrudnienie w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Goleniowie.

5. Dodatkowe formy rehabilitacji i terapii.

- rehabilitacja ruchowa,

Zajęcia prowadzone były w formie indywidualnej i grupowej. Wszyscy uczestnicy brali udział w gimnastyce porannej, w ćwiczeniach relaksacyjno-koncentrujących, w grach i zabawach ruchowych oraz zajęciach ze stepu przy muzyce. Osoby z zaleceniem lekarskim były poddawane indywidualnej rehabilitacji, zgodnie z zaleceniami specjalisty. Osoby chętne brały udział w zajęciach oraz zawodach sportowych.

- spotkania kulturalne (kino, teatr),

Uczestnicy warsztatu wraz z opiekunami korzystali z każdej nadarzającej się okazji do udziału w wydarzeniach kulturalnych, które rozwijają zmysł piękna, wrażliwości i poczucia estetyki.

- filmoterapia,

Wyświetlono reportaże, filmy i programy o tematyce: informacyjnej, historycznej, rozrywkowej, biograficznej i ekologicznej pobudzające syntonie z otoczeniem.

- zajęcia integracyjne – kalendarium,

Zajęcia te mają na celu umożliwienie podopiecznym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i towarzyskim. Budują pewność siebie, motywują do podejmowania kontaktów interpersonalnych oraz angażowania się w życie publiczne.

Kalendarz zdarzeń, imprez okolicznościowych, wyjazdów, wycieczek:

Wydarzenie	Data	Miesiąc
Zabawa urodzinowa	12.01.2018	Styczeń
Thusty Czwartek	08.02.2018	Luty
Zabawa urodzinowa	09.02.2018	
Zabawa walentynkowa	14.02.2018	
Dzień Kobiet	08.03.2018	Marzec
Spotkanie informacyjne w PUP- szkolenia i staże	16.03.2018	
Pierwszy Dzień Wiosny	21.03.2018	
Uroczyste Śniadanie Wielkanocne	30.03.2018	
Wyjście do Banku PKO	10.04.2018	Kwiecień
Wyjście na cmentarz	19.04.2018	
Zabawa urodzinowa	20.04.2018	
Wycieczka do Torunia	14-18.05.2018	Maj
Zabawa urodzinowa	25.05.2018	
Zebranie dotyczące szkoleń i stażów zorganizowane przez Stowarzyszenie „AVIS”	29.05.2018	
Wyjście do Banku PKO	05.06.2018	Czerwiec
Zabawa urodzinowa	15.06.2018	
Urlop	01.07.2018-31.07.2018	Lipiec
Wyjazd nad morze- Międzywodzie	16.08.2018	Sierpień
Wyjście do miasta-zakup materiałów do pracy	04.09.2018	Wrzesień
Olimpiada sportowa- Kamień Pomorski	13.09.2018	
Wyjście na cmentarz	20.09.2018	
Zabawa urodzinowa	16.10.2018	Październik
Wykonywanie stroików nagrobnych	17.10.2018-31.10.2018	

10-lecie „Serduszka”	29.11.2018	
Zabawa Andrzejkowa, urodziny	30.11.2018	
Ubieranie choinki	06.12.2018	Grudzień
Przedstawienie „Mikołajkowe”- NDK	10.12.2018	
Wspólne wykonywanie ozdób świątecznych	11.12.2018	
Uroczystość Wigilijna	20.12.2018	

- biblioterapia,

Głośne czytanie oraz słuchanie literatury (słuchowiska), skutkowało poprawą umiejętności czytania, poszerzeniem zasobu słownictwa, pobudzaniem wyobraźni i kreatywności u części uczestników warsztatu.

- muzykoterapia,

Muzykoterapia oddziałuje na uczestników pozaintelektualnie, pobudza i porządkuje uczucia. Czynny udział w muzykoterapii redukuje trudności, ułatwia współpracę, nawiązanie kontaktów, ogranicza konflikty i daje możliwość rozładowania wewnętrznych napięć.

- ogrodnictwo i silwoterapia,

W sezonie wiosennym organizowane były zajęcia związane z plewieniem i podlewaniem rabatek, koszeniem i grabieniem trawnika. Kontakt z pięknem natury i efekty starań dają dużą satysfakcję i motywują do dalszego zaangażowania.

- współpraca z rodzicami,

Nieodzownym elementem rehabilitacji była współpraca z rodzicami i opiekunami uczestników. Odbywała się w formie telefonicznej, korespondencyjnej i osobistej rozmowie indywidualnej.

- zajęcia z psychologiem.

Uczestnicy i opiekunowie korzystają z indywidualnej konsultacji z psychologiem.

6. Informacja o decyzjach podjętych przez Radę Programową WTZ w Nowogardzie.

Skład rady programowej:

- Kierownik Warsztatu,
- Instruktorzy terapii zajęciowej,
- Specjalista do spraw rehabilitacji (rehabilitant),
- Psycholog.

Zadania rady programowej:

- opracowanie indywidualnych programów terapii i rehabilitacji dla poszczególnych uczestników warsztatu oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich realizację,
- przeprowadzania okresowej (rocznej) i kompleksowej (trzyletniej) oceny realizacji IPR i T,

- przeprowadzania półrocznej oceny indywidualnych efektów rehabilitacji uczestników,
- udzielanie informacji i wsparcia opiekunom i rodzicom uczestników,
- wyrażania opinii na temat przyznawania i wydatkowania środków treningu ekonomicznego,
- dokonywanie corocznej oceny efektów terapii u poszczególnych uczestników,
- przyznawanie nagród dla uczestników wyróżniających się zaangażowaniem i postępami w realizacji IPR i T (pochwała słowna, wyróżnienie na forum, dyplomy, nagrody rzeczowe, wyjazdy i wyjścia).

Zebrania rady programowej odbywają się systematycznie raz w miesiącu, (jeśli zachodzi potrzeba to częściej) i są udokumentowane w formie sprawozdania. W roku 2018 odbyło się 12 posiedzeń Rady Programowej WTZ w Nowogardzie, które miały charakter organizacyjny oraz obejmowały kwestię wysokości środków treningu ekonomicznego dla poszczególnych uczestników.

W roku sprawozdawczym 2018, Rada Programowa WTZ w Nowogardzie przeprowadziła okresowe- roczne oceny realizacji IPR i T 30 uczestników. Poza rocznymi ocenami, Rada Programowa przeprowadziła półroczne oceny indywidualnych efektów rehabilitacji uczestników warsztatu. Efekty tych ocen były różne, w przeważającej części przypadków zadowolające. Jedynie w jednym stwierdzono brak jakichkolwiek efektów w terapii.

W dalszym ciągu konieczne jest obserwowanie zachowań oraz postawy uczestników, aby bezustannie wpływać na podtrzymanie nabytych umiejętności, motywować i stymulować do dalszego rozwoju i aktywności. Ponadto monitorować zmieniające się potrzeby i możliwości psychofizyczne uczestników, aby dostosować założenia programowe do potrzeb osób biorących udział w zajęciach.

Informacja o wykorzystaniu przez WTZ środków finansowych, z uwzględnieniem kwot uzyskanych ze sprzedaży produktów i usług, wykonanych przez uczestników Warsztatu w ramach realizowanego programu terapii.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowogardzie w okresie od 1 stycznia 2018r do 31 grudnia 2018 r uzyskał dochód ze sprzedaży produktów, wykonanych przez uczestników w kwocie 5067 zł.

Ponieważ w roku 2017 kwota 6492,08 zł została niewykorzystana, środki te przeszły do wykorzystania przez uczestników w roku 2018. W związku z tym w roku 2018 do rozdysponowania została kwota 11559,08 zł.

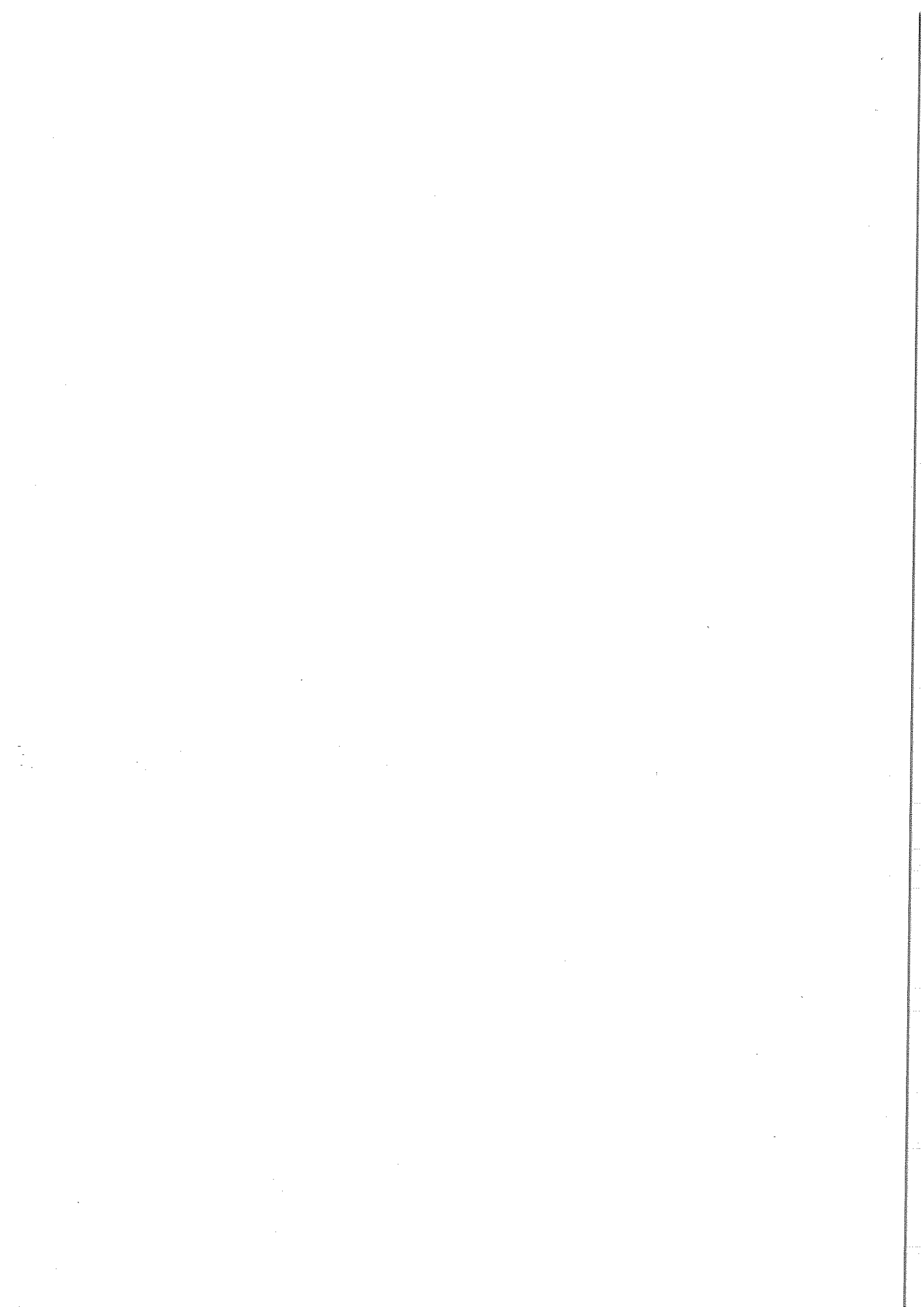
Zgodnie z decyzją uczestników w roku 2018 pieniądze w kwocie 7963.18 zł wydano na pokrycie kosztów zorganizowanych imprez okolicznościowych, wycieczek oraz spotkań integracyjnych.

Kwota 3595,90 zł nie została rozdysponowana i pozostaje do wykorzystania na rok 2019.

Informacje o wykorzystaniu środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i innych źródeł (Powiat i środki własne) na finansowanie kosztów działalności WTZ w roku 2018 zawiera załącznik nr 1 do niniejszego sprawozdania.

KIEROWNI...
Warształtów Terapii Zajęciowej
[Signature]
Iwona Gawlicka

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W GOLESIOWIE
ul. POCZTOWA 43, 72-100 Goleśków
tel./fax 91-419 3950 91-407 2741

Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowogardzie

Załącznik nr 1

Lp.	Nazwa kosztowydziału	Plan finansowy na 2018r	Plan po zmianach	Środki Powiatu (Dotacja)	Własne	Środki PFRON	Środki wydatkowane razem w I kwartale	Środki wydatkowane razem w II kwartale	Środki wydatkowane razem w III kwartale	Środki wydatkowane razem w IV kwartale	Środki wydatkowane razem w 2018r.	pozostało do wydania
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Wyodróżnienia pracowników	350 000,00	350 000,00	35 800,00	1 500,00	330 700,00	79 115,67	87 116,65	79 816,12	111 952,66	368 000,00	-
	Dotatkowe wynagrodzenie roczne osobom od wypracowań						21 310,05	28 137,03	24 462,57	30 091,32	104 001,00	
	koszty na ZPSS						1 508,77	1 492,29	2 567,51	4 021,60	9 597,37	
	koszty do wydatkowania w warsztacie w tym:	100 000,00	104 001,00	11 021,00		92 980,00	5 743,70	6 141,40	1 556,96	5 674,59	19 116,67	
	zakup materiałów						14 057,61	20 496,34	20 338,08	20 384,93	75 266,96	
	usługi materialne						9 000,00	9 000,00	9 000,00	9 000,00	33 000,00	
	usługi niematerialne											
	Koszty dozwolone uczestników lub koszty eksploatacji samowozu z związane z realizacją programu rehabilitacji i niezapłaconej obsługi organizacyjnej warsztatu	33 000,00	33 000,00	3 211,00		29 789,00			400,00		400,00	
	Koszty ubezpieczenia uczestników warsztatu	400,00	400,00	39,00		361,00			999,00		999,00	
	Koszty ubezpieczenia mienia warsztatu	1 000,00	999,00			999,00			4 345,95		26 800,00	
	Koszty mieszkalnego, o którym mowa w § 13 rozporządzenia	27 800,00	26 800,00	1 800,00		24 997,00	4 663,10	9 708,85		8 062,10		
	Koszty wyjazdów organizacyjnych dla uczestników warsztatu											
	Koszty materiałów do terapii w pracowniach, w tym:	20 000,00	20 000,00	1 946,00		18 054,00	3 691,62	3 378,90	3 588,51	9 170,67	20 000,00	
	w pracowni gospodarsstwa domowego	15 000,00	15 000,00	991,00		14 019,00	3 257,16	3 233,11	2 782,97	5 726,76	15 000,00	
	Koszty szkolenia	1 000,00										
	RAZEM	533 200,00	533 200,00	53 820,00	1 500,00	497 880,00	117 980,77	147 341,43	119 581,15	161 256,55	553 200,00	Zwrócone do PFRON
	Data przekazania środków do WZ					Plan	Sierpień - Marzec 2018r.	Kwiecień - Czerwiec 2018r.	Lipiec - Wrzesień 2018r.	październik - Grudzień 2018r.		
	Środki otrzymane z PFRON od początku roku					497 880,00	119 970,00	119 970,00	119 970,00	137 970,00	497 880,00	0
	Środki z Powiatu					53 820,00	26 160,00	26 160,00	13 080,00	14 580,00	53 820,00	
	Inne źródła (Stowarzyszenie)					1 500,00	900,00	900,00		1 000,00	1 500,00	
	Naliczone odsetki od środków na rachunku bankowym WZ											
	Razem środki na działalność WZ					553 200,00	119 970,00	146 630,00	133 050,00	153 650,00	553 200,00	0
	Liczba uczestników warsztatu ogółem											
	w tym:											

Grupa	6	6	6	6	6
Grupa I					
Grupa II					
Grupa III					
Grupa IV					
Grupa V					

Stos zatrudnienia (w etatach)

KIEROWNIK ZESPOLU ds. Organizacyjnych i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Świadczeń

Sylvia Nadolska

GŁOŚNA KRUPCOWA

mgr Irena Lambrecht

**ROZLICZENIE ROCZNE KWOT UZYSKANYCH ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW
I USŁUG WTZ W 2018R.**

Załącznik nr 2

	Przychody ze sprzedaży	Rozchód – środki wydatkowane na integrację społeczną	Pozostałe środki do wydatkowania
1	2	3	4
Środki niewydatkowane w 2017r.	6 492,08		
I kwartał	968,00	142,62	
II kwartał	1 180,00	6 500,00	
III kwartał	509,00	800,00	
IV kwartał	2 410,00	520,56	
Narastająco od początku roku / Stan na koniec roku	11 559,08	7 963,18	3 595,90

GŁAWNA KSIĘGOWA
mgr Irena Dambrecht

KIEROWNIK ZESPOŁU
ds. Organizacyjnych, Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych i Świadczeń
Sylvia Nadolska

Faint, illegible text or markings in the lower-left quadrant.

Faint, illegible text or markings in the lower-right quadrant.